

НАСІННЄВА КАРТОПЛЯ ПО-ГОЛЛАНДСЬКИ

Голландський фермер та консультант організації PUM Герард Кістемакер торік у середині грудня відвідав Україну. Протягом тижня спеціаліст із вирощування насінневої картоплі провів три семінари з картоплярства для українців. Журналу Agroexpert фахівець розповів про власний практичний досвід та особливості вирощування насінневої картоплі у Нідерландах.

Герард Кістемакер, 63 роки, спадковий фермер,

сільським господарством самостійно почав займатися із 27 років.

Свого часу обробляли з родиною 120 га, останніми роками лише 85 га. Вирощували пшеницю, цукрові буряки, багаторічні трави, цибулю та насіннєву картоплю. Остання була головною культурою. Картоплі вирощували близько 10 сортів, але різних класів (репродукцій).

Шість років тому пан Герард продав ферму, бо його син обрав інший професійний шлях. Нові власники не змінили спеціалізацію господарства. Нині фермер працює консультантом на своєму колишньому об'єкті та є волонтером консультативної організації PUM. У рамках дорадчої роботи Україна стала третьою країною після Монголії та Кенії, яку відвідав пан Кістемакер.

Співкувалася
Ірина Корчагіна,
Agroexpert (Україна)

Обрання поля для розмноження картоплі

Важливо знати історію поля щодо хвороб, які перебувають у ґрунті й можуть уражувати насіннєвий матеріал. Приміром, як я дізнався від українських фермерів, що багато проблем створює наявність ґрунтових шкідників — дротяників.

Перед висаджуванням картоплі слід обов'язково провести аналіз ґрунту.

У нас, у Нідерландах, в основному глинисті ґрунти зі вмістом глини 20%, їх зорюють восени. Навесні незадовго до посадки ґрунт культивують і нарізають гряди для картоплі.

Висмикування стебел

Для насінневої картоплі існують стандарти щодо розмірів бульб, яких фермер повинен досягти, аби її продати. У Голландії це 35–55 мм і завдання фермера зібрати картоплю саме тоді, коли бульби досягли потрібного розміру. Здебільшого близько 10% вирощеного врожаю буде більшого розміру, це допустимі рамки.

Аби зупинити ріст бульб, за досягнення потрібного розміру видаляють стебла, висмикуючи їх вручну. Щоби бульби не висмикувалися зі стеблом, рукою притримують ґрунт у основи стебла. Нині є техніка

для механізованого висмикування картоплинни. Зрізування стебел не дає бажаного результату, оскільки після такого заходу бульби продовжують ріст, особливо за наявності вологи. Небажаним є також хімічне підсушування стебел, бо картопля виростає ще більшою. Майстерність фермера полягає у вмінні точно розрахувати період видалення стебел, аби у разі продовження росту бульби не перевищили стандартний розмір.

Сортове прополювання

Коли вирощуєте насіннєву картоплю, важливо, щоб не було хвороб у нових бульбах, бо це може занапастити весь урожай. Коли рослини картоплі досягли 20 см заввишки, раз на два тижні слід проходити полем, виявляти та видаляти хворі рослини. Наразі цей процес дещо механізують. Трактор повільно штовхає перед собою платформу, на якій сидять два працівники, вони оглядають рослини та видаляють хворі і нетипові. Крім того, повністю вибирають із ґрунту навіть хворі бульби.

Хімічна обробка

Голландські фермери намагаються мінімізувати кількість хімічних обробок, щоби заощадити ко-

шти та підвищити якість насінневої картоплі. Однак зовсім без обробки пестицидами не обійтися, бо вони попереджують багато проблем. Утім, якщо ви бачите проблему, то ви вже запізналися. На семінарах із українськими фермерами доводилося чути про випадки, коли фунгіцидна обробка не була ефективною, бо обприскування провели, коли хвороба вже прогресувала. Насправді багато обприскувань проводять, аби хвороби не виникали. Подібні приклади я бачив у Кенії, коли працював там у одному проекті. Там обробку фунгіцидами теж розпочинали лише тоді, коли помічали перші ознаки ураження.

Кооперація з іншими фермерами

Коли я був самостійним фермером, то самотужки робив усю роботу в полі, а дружина займалася адмініструванням. Із кількома сусідами ми разом купили всю необхідну техніку та допомагали один одному в сезон. З одного боку, це дуже зручно та й дешевше, з іншого — час проведення робіт може збігатися.

Фітосанітарні вимоги

Кілька років тому в Голландії була поширена бура гниль картоплі. Наявність бактерій у ґрунті й воді унеможлиблювала використання води з каналів для зрошення. Щороку більшою мірою проявляється та чи інша хвороба.

Якщо на полі, де планують вирощувати насінневу картоплю, виявляють картопляну цистоутворюючу нематоду, висаджувати тут картоплю та цибулини квітів заборонено.

Уважно слідкують за забур'яненням посівів, позаяк деякі види, особливо пасльонові, є переносниками збудників хвороб, як-от паслін гірко-солодкий.

Вимоги щодо фітосанітарного стану у Нідерландах дуже високі, частково їх ініціювали самі фермери для підтримки авторитету високої якості голландської насінневої картоплі.

Контроль якості

Уповноважені органи контролю проводять у Голландії незалежне польове інспектування посівів картоплі протягом усього періоду вегетації. Якщо інспектор виявляє надмірну кількість хворих рослин, аніж допускається, він може знизити клас ще не зібраного врожаю.

Середня врожайність насінневої картоплі коливається залежно від сорту і сягає десь 35 т/га. У деяких регіонах навіть більше. Обсяг урожайності також залежить від того, до якого розміру дорощують бульби. Приміром, у Єгипет можна продавати насінневу картоплю деяких сортів до 60 мм.

Близько 90% усіх сортів картоплі у Голландії належать так званим Potato Houses, які продають

насіння та збувають вирощену насінневу картоплю. Виробник обирає сорти картоплі з огляду на групи стиглості та фінансовий зиск. Урожай зазвичай експортують за кордон. До того ж один сорт відвантажують у конкретну країну. Багато картоплі вивозять у Ізраїль, Йорданію, Північну Африку тощо. На вході в країни експорту проводять фітосанітарний контроль певних хвороб. Тобто обираючи сорт, фермер завчасно знає, яким вимогам має відповідати його кінцева продукція.

Під час збирання врожаю інспектор відбирає 200 бульб і відправляє їх у лабораторію, де проводять ретельний аналіз на хвороби. Востаннє проводять візуальний контроль бульб під час завантаження картоплі у мішки перед відправкою на ризоктонію, позеленіння, гнилі та механічні пошкодження. Мішок має супроводжувати етикетка, де вказують назву сорту, номер виробника, дату заповнення, країну-виробника, країну-отримувача, інформацію щодо хімічних обробок. Кожна етикетка має свій номер, за яким можна прослідкувати партію та вирішити проблемні ситуації у разі їх виникнення.

У господарстві ми маємо власне сховище для зберігання у контейнерах 2500 тонн картоплі. Перший урожай відвантажують на Кубу в кінці жовтня, останні партії продають у травні в Російську Федерацію.

Про українських фермерів

Я не лише поділився досвідом із українськими картоплярами, але і сам дещо дізнався. Приміром, у одного фермера під сховище використовують відремонтовану будівлю колишнього корівника. Отже, за створення всіх умов зберігання не обов'язково будувати нове сховище.

Українським виробникам хочу побажати насамперед дотримуватися якості. Незалежно від того, що ви робите, якість має бути пріоритетною.

Якщо вирішили розмножувати картоплю, — слідкуйте, щоби вона була найвищої якості. Взятися за товарну картоплю — робіть це на найвищому рівні. ■

Трактор штовхає платформу із працівниками, які розпізнають і висмикують хворі або нетипові рослини